

Pred nevihto v Jugoslaviji

Cavarocchi Mario, tajnik Delavskih zbornice, 4458 glasov; Gasivoda Silvio, uradnik, 4458 glasov; Lamm Glicerio, železničar, 4456 glasov; Juraga Antonio, tajnik Zveze prometnih uslužbenecv, 4455 glasov; Regner Ivan uradnik, 4455 glasov; Biddussi Guido, uslužbenec pri bolnišni blagajni, 4450 glasov; Lonzar Antonio, kovinar, 4449 glasov; Taucer Giovanni, kovinar, 4449 glasov; Zecol Teobaldo, stavbinski tehnik, 4448 glasov; Visintini Odorico, čevljar, 4448 glasov; Furlan Francesco, zidar, 4445 glasov; Ribaric Antonio, monter, 4445 glasov; Sabadin Renato, uslužbenec pri vodovodu, 4445 glasov; Jellusch Romano, tramvajni uslužbenec, 4443 glasov; Pascottini Vittorio, kovinar, 4443 glasov; Slomich Vittorio, uslužbenec pri Delavskih zadrugah, 4440 glasov.

stopnikov; manjšina: komunisti (43 glasov) 16 zastopnikov: republika

Cavarocchi Mario, tajnik Delavskih zbornice, 4458 glasov; Gasivoda Silvio, uradnik, 4458 glasov; Lamm Glicerio, železničar, 4456 glasov; Juraga Antonio, tajnik Zveze prometnih uslužbenecv, 4455 glasov; Regner Ivan uradnik, 4455 glasov; Biddussi Guido, uslužbenec pri bolnišni blagajni, 4450 glasov; Lonzar Antonio, kovinar, 4449 glasov; Taucer Giovanni, kovinar, 4449 glasov; Zecol Teobaldo, stavbinski tehnik, 4448 glasov; Visintini Odorico, čevljar, 4448 glasov; Furlan Francesco, zidar, 4445 glasov; Ribaric Antonio, monter, 4445 glasov; Sabadin Renato, uslužbenec pri vodovodu, 4445 glasov; Jellusch Romano, tramvajni uslužbenec, 4443 glasov; Pascottini Vittorio, kovinar, 4443 glasov; Slomich Vittorio, uslužbenec pri Delavskih zadrugah, 4440 glasov.

Dodaj, da so se razvili po vojni v mnogih deželah, potrjujejo popolnoma sklepe, katere so izvajali komunisti iz izkušenj Rusije, in pred vsem potrebo po čisti delitvi revolucionarnega gibanja, katere so organizirali v Komunistični internacionali od socialnih demokratov vseh vrst.

PRED KONGRESOM KOMUNISTIČNE STRANKE

TEZE O AGRARNEM VPRAŠANJU

Nahajamo se pred II. kongresom Komunistične stranke. Stranki osrednji odbor je na svojem sestanku z dne 18. in 19. decembra p. l. z nebitvenimi spremembami sprejel poročila o taktičnem, agrarnem in sindikalnem vprašanju, katera so mu v obliki tez predložili za to določeni referenti. Vsled pomanjkanja prostora v listu nismo mogli začeti prej s priobčevanjem tez in bomo mogli priobčiti teze o taktiki in o sindikalnem vprašanju šele po deželnem kongresu, ki se vrši to nedeljo, 5. t. m. Sodrugiom bo kljub temu dana še priložnost, da se najsvobodnejše izrazijo o vidikih strankinega vodstva (ki so oni referenti) glede delavnosti proletarske stranke, da podajo spremenljive predloge ter da predložijo razne dodatke. (Oni sodrugi, ki bi eventualno imeli strankinim tezam nasprotne predloge, se morajo, odnosno so se že morali, poslužiti objav v osrednjem glasilu „Il Komunisti“. Prve teze o taktiki, objavljene 3., zadnje, o sindikalnem vprašanju pa 29. p. m.).

Prva priložnost, da povejo svoje mnenje o strankinih tezah bo dana sodrugom na nedeljskem deželnem kongresu. Na ta kongres naj pošljejo Komunistične sekcije res prave delegate. Po zaslišanju poročilo o strankini taktiki in po primerni diskusiji izvoli kongres po več ali manj različnih stališčih, eno ali več list delegatov za narodni (strankini) kongres, ki se bo vršil najbrže začetkom marca meseca. Po deželnem kongresu skličejo Komunistične sekcije članke zborevanja, na katerih poroča delegat o poteku deželnega kongresa, nakar se člani sekcije izrečejo potom poimenskega glasovanja (referenduma) za eno ali drugo listo delegatov za strankini kongres. Podatke o izidu glasovanja se pošlje deželni izvrševalni odbor (dež. tajništvo), ki določi po tem, katera lista je dobila več glasov, končnovaljavno delegacijo za strankini kongres. Deželno tajništvo odpošlje podatke na prej strankinemu izvrševalnemu odboru. Ako se pokažejo na sekcijah zborovanih različne struje z določno opredeljeno tendenco in pridejo v referendumu do veljave, ima vsaka od njih pravico do proporcionalnega zastopstva na narodnem kongresu in o njih dopolnitvenih predlogih mora narodni kongres tudi razpravljati. S takim postopanjem pri volitvi strankinih delegatov se mora doseči, da pridejo na kongresu do izraza vsa nasprotujoča si mnenja in vse ideje difference med sodrugi. Kongresna delegacija je izraz stremljenja stranke organizacije in kongres je verodostojen, navsiht odločujoči organ Komunistične stranke. V Komunistični stranki se ne sme prigoditi, da bi člani njenih sekcij glasovali za strujo ali frakcijo, ki je njim tuja. Deželna komunistična zveza Južne Benecije po statistiki z dne 31. oktobra p. l. 1922 članov ima pravico do 4 delegatov.

Agrarne teze, s katerimi začenjamo objavljati strankine teze, so karakterizirane po integraciji vseh zahtev, stremljenj in hrepenenj raznih poljedelskih kategorij. Proletarska revolucija, katero ima zapisano na svojem praporju Komunistična stranka, da vsakemu poljedelcu sredstev za dostojno preživljanje in mu nudi sredstva za izboljšanje produkcije zemlje. Sodrugi, ki bi hoteli pa že pred proletarsko revolucijo ustreči vsem in pomagati jim do boljšega življenja, podučujejo o srednjih kmetih (točka 24), da je to prizadevanje antikomunistično in protirevolucionarno.

Predkongresna diskusija, ki se začne z objavo strankinih tez v „Delu“, mora odovarjati visokemu stremljenju, katerega hočejo uresničiti komunistične vrste. Noben sodrug se ne sme spuščati v abstraktno (megleno) fraziranje in soc-demokratsko besednjavstvo, katerega se je Komunistična stranka Italije očistila in od katerega se še — počasi — čisti.

AGRARNE NALOGE PROLETAR-SKE DIKTATURE.

1. — Komunistična organizacija, v svetovnem merilu organizirati produkcijo in distribucijo pridelkov, da izkoristi na ta način popolnoma prirodna bogastva, da zmanjša postopoma napor potrebnega dela za obstoje človeštva in da ustvari družbo brez razredov, v kateri bo vsak delal po svojih močeh in dobival po svojih potrebah. Ta preobrat bo posebno v prid delavskim masam na zemlji, ker se nahajajo ravno one v sedanjem kapitalističnem režimu v slabših življenjskih razmerah.

2. — Sistematična organizacija produkcije zahteva največje delitev in specializacijo dela v nacionalnem in internacionalnem merilu, torej kolektivno delo. Vendar potrebni materialni in tehnični predpogoji kolektivnega dela ne obstajajo v vseh panogah produkcije in tudi ne morejo istočasno obstajati v vseh panogah, dokler obstaja kapitalizem, ki po svoji organizaciji sestavi deluje pod nagibom osebnega interesa in konkurence; vsled tega je prisiljen dajati prednost gotovim skupinam interesov na škodo drugih. Ampak, da ustvarimo v vseh panogah produkcije tehnično-materialne predpogoje, ki nam omogočijo socializacijo in organizacijo v nacionalnem in internacionalnem merilu, je nujno potrebno, da razbijemo politično in ekonomično moč kapitalizma in da pride oblast potom proletarske revolucije v roke proletariata.

3. — Na ta način nastane prehodna doba med kapitalizmom in komunizmom, v kateri izginje sedanja vladajoči kapitalistični razred vsled socializacije veleindustrije, bank, prometit itd. in njegovo mesto v vodstvu družbe prevzame proletariatsocializirani podjetji. Tekom te dobe se ohranijo še več ali manj važni ostanki privatne produkcije vsproredno z ekonomičnimi oblikami iz še starejših dob in torej bodo obstajali tudi drugi razredi, kojih ekonomično-socialni odnosi bodo več ali manj različni od onih proletariata. Ta prehodna doba je ravno doba proletarske diktature.

4. — V dobi diktature uporablja proletariats, ki nastopa kot vladajoči razred, politično oblast soglasno svojim razrednim smotrom, da pospeši na vseh poljih produkcije razvoj stvarnih, potrebnih predpogojev za postopno socializacijo in organizacijo vse produkcije. Tekom te dolge in naporne razvojne dobe se pojavijo razne prehodne oblike; stari ekonomični tipi se podvržejo zaporednim spremembam, dokler ne preidejo v splošen tip velikega produktivnega podjetja, ki bo organizirano po najpopolnejših tehničnih metodah, in katerega bo vodila celokupna družba v svojo korist. Ravno ta postopna sprememba starih ekonomičnih uklovov je vzrok, da se ti-le za daljšo ali krajšo dobo v bistvu ohranijo.

5. — V dobi kapitalizma poljedelstvo ne more dohajati razvoja industrije; in vsled tega nahajamo v Italiji zaostale ekonomične oblike, ki se pri uvedbi proletarske diktature vsled pomanjkanja potrebnih, tehničnih predpogojev ne dajo na mah socializirati, razun majhnih in najmanjših industrij, bodisi obrtnega ali trgovskega značaja, spada med v prvi vrsti pretežna večina agrarnih gospodarstev.

6. — Vendar Komunistična stranka, ki postane po uvedbi proletarske diktature vladna stranka, mora in mora izvesti takojšnje eksproprijacijo in vzeti pod državno vodstvo — in sicer direktno ali s posredovanjem zadržnih organizacij — velika agrarna gospodarstva kapitalističnega tipa, ki se že sedaj vodijo na podlagi zadržnega dela, ki je specializirano in razpolaža z naprednimi, tehničnimi pripomočki; mora pa brezopogojno opustiti nezmišeln in protimarksiistični poizkus socializacije malih agrarnih gospodarstev, ki se obdelujejo po največ od posameznih družin in v ka-

terih produktivna sredstva (zemlja, orodje, inventar itd.) niso še ločena od dela.

7. — Prvi korak, ki ga more in mora napraviti proletarska diktatura za uvedbo socializma tudi na kmetiji, obstoji v odpravi zemljiške rente, ki ne pohaaja iz dela. Zraven tega odpravi proletarska vlada takoj vse pravice in privilegije dosedanjih lastnikov-nedelavcev, pa naj si bodo te privatne osebe ali javne ustanove, banke, razne institucije in ona preda brez vsakršne odškodnine posest in svobodno izkoriščanje dotične zemlje onim, ki so jo do sedaj obdelovali, ali pa jo bodo v bodoče osebno obdelovali; zraven tega jih oprosti vsakršne obveznosti napram stariim lastnikom, pa naj pohaajo le-te iz najemnin, davkov, dolgov itd. Na mesto teh obveznosti in starega zemljiškega davka bodo kmetje, ki dobe na ta način zemljo v posest, dolžni dati gotov procent produktov proletarski vladi za obrambo proti neizogibnim kontrarevolucionarnim poskusom od strani starih razlaščenih lastnikov in za druge potrebe proletarske države.

8. — Ta razlaščena zemlja, kakor tudi industrijska podjetja in naprave, bančni kapitali in vsakršna druga produktivna sredstva, postanejo skupna last vsega delavnega ljudstva Italije. Proletarska vlada jo izroči krajevnim, kmečkim svetom, ki jo oddajo raznim kmečkim družinam po splošnih normah, ki jih določi proletarska vlada in ki stremijo v prvi vrsti za to, da se ohrani in razvije produkcijo in da ostane po možnosti zemlja v posesti dosedanjih obdelovalcev.

9. — V individualno obdelovanje se lahko oddajo, če smatrajo to krajevni kmečki svetovi za pravilno in če odobrijo njihov predlog višji tehnični in ekonomični sveti, ki se bodo ravnali pri tem edino po načelu boljše in večje produktivnosti, tudi velika teritorialno enotna posestva, ki se obdelujejo po meznih delavcih (v skupnem gospodarstvu), kjer se pa zemljo izkorišča po nazadnjaškem sistemu; napram temu bi pomenjalo parceliziranje zemlje v mala individualna gospodarstva tehnični napredek in bi zajamčilo povečanje produktivnosti. Dopustno bi bilo tudi, da se od socializiranih agrarnih gospodarstev oddelijo oni deli, ki so potrebni v ravnomerno dopolnitveni kmetov v obdelovanje oddane zemlje, uvažujoči pri tem vedno okolnost, da ta oddelitev ne škoduje produktivni zmoglosti gospodarstva samega.

Velika socializirana agrarna gospodarstva bodo morala, ko zadostijo svojim potrebam in v kolikor bo to tehnično mogoče, dati na razpolago kmetom v okraju svoje stroje, orodje, pripremo, živino, tehnično osobe itd.

KOMUNISTIČNA STRANKA IN KMETJE V DOBI BORBE ZA ZAVOJEVANJE VLADE.

10. — Predajo užitne posesti zemlje kmetom v gori označeni obliki je smatrati kot završitev buržoazne revolucije napram precej važnim ostankom predburžoaznega in polufederalnega gospodarskega reda, ki obstoja še dandanes v agrarnih odnosih pretežnega dela Italije, predvsem pa v južni Italiji in na italijanskih otokih; obenem jo je smatrati, kot prvo pripravo za socialistično revolucijo tudi na deželi. Kmečka revolucija potom odprave zemljiške rente, ki ne izhaja iz dela, se pojavlja po vsem svetu in posebno v Italiji kot neizogibna potreba — posebno še po katastrofi, ki jo je povzročila vojna kot edino sredstvo proti naraščajoči dražini. In res, v sedanjem režimu nadvlade monopolističnega, finančnega kapitalizma gre večji del bogastva iz zemlje v obliki zemljiške rente v žep nekolikih deset tisočev odstotnih in pohajavih veleposestnikov; ti zapravljajo to bogastvo svojevoljno ali pa je nalagajo v banke, kjer se uporablja za velika, monopolistična, industrialna podjetja in za oboževitve kapitalistično-imperialistične države; če bi pa zemlja prešla v svobodno

posest onega, ki jo osebno obdeluje, bi ostal oni del pridelkov, ki se odvzema delavcu v obliki gosposke rente, v njegovih rokah in bi ga lahko uporabil za izboljšanje lastnih življenjskih razmer in seveda tudi za povzdigo produktivnosti zemlje, koje pridelkov bi ne delil več z nobenim; izvenšiti to, kar bi dal državi. Da obstojajo tudi v Italiji, več ali manj zavestno, subjektivni pogoji kmečke revolucije, nam je dokaz to, da kažejo kmetje javno svojo nezadovoljnost z obstoječimi razmerami in ta nezadovoljnost se izraža v številni emigraciji ki se je pojavila po premirju in ki jo buržoazna vlada, kljub na široko razkričani potrebi dela za „ekonomično obnovo“ pospešuje, ker vidi v njej edino varnostno zaklopnico proti nezadovoljstvu kmetov. Kako širok razmah je dosegla nezadovoljnost velike množice revnih kmetov je očito pokazalo orjaško gibanje za okupacijo zemlje, ki se je v drugi polovici leta 1920.

11. — Stremljenju italijanskega kmeta po svobodni posesti zemlje ne bo nikoli zadosteno, dokler ostane ekonomično in politično vodstvo v državi v rokah magnatov finančnega in industrialnega kapitalizma. Ti ne pustijo nikoli, vsled nagona po razredni obrambi, da bi se kakoršiboli omalovaževalo „sveto“ pravico dosedanjih zemljiških lastnikov. Poleg tega je visoka bančno-industrialna financa z mnogostevilnimi kupčijskimi vezmi zvezana z zemljiško veleposetjo in je torej tudi direktno zainteresirana za braniti proti „Stari pravdi“ kmetov. Ampak edino proletarska revolucija, ki razruši državo kapitalistov, je sposobna odstraniti glavno oviro, ki zastavlja pot stari pravdi kmetov. Zveza velekapitalistov in veleposetnikov se zoperstavlja ob enem osvoboditvi delavcev izpod podjetniškega jarma in osvoboditvi kmeta izpod jarma veleposetnika; naravno in neizogibno je, da ta dva izkoriščana razreda od svoje strani združita svoje lastne moči.

12. — Po drugi strani bi bila proletarska revolucija zelo otežkočena in na vsak način bi se zavlekla, če bi se finančni in industrialni kapital pri svojem odporu lahko še nadalje opiral na veleposetnike, kojih nadvlada na deželi bi ostala nedotaknjena. Radi tega je tesna zveza med proletarskim in kmečkim gibanjem, da iztrga vlado iz rok kapitalistov in agrarcev, da odpravi parlamentarne, administrativne, sodnijske, vojaške, policijske institucije itd., v katerih se stvarno izraža buržoazna nadvlada, in da to nadvlado preda direktnim in izključnim zastopstvom delavcev in kmetov, po vsem svetu in predvsem v Italiji, nujni predpogoj za zmago revolucije bodisi industrialnega in agrarnega proletariata, bodisi kmečkega ljudstva. Komunistična stranka mora posvetiti glavno skrb za to, da udelevi in oživitvori to zvezo.

13. — Komunistična stranka Italije mora rešiti to nalogo s tem, da širi neumorno in organično svoj agrarni program med kmečkim ljudstvom in da zavzame ali ustanovi razredne organizacije med delavci na zemlji.

ORGANIZACIJA POLJEDELSKEGA PROLETARIATA.

14. — Meznih delavci, ki so zaposleni pri kmečkem delu v Italiji, se dajo deliti na tri glavne kategorije: a) delavci in delavke, ki delajo za mezdno plačo na velikih agrarnih gospodarstvih ali pa pri agrarnih melioracijah kapitalističnega ukлада; njihovi odnosi so zelo podobni onim industrialnega proletariata.

b) meznih delavci, najeti za celo agrarno leto in za vsa potrebna dela na zemlji, ali pa za gotovo dobo in posebno dela, po lastniku-nedelavcu ali po njegovem zastopniku na gospodarstvih, ki se vodijo v zadržnem gospodarstvu po tradicionalnih sistemih individualnega obdelovanja;

c) pomožni meznih delavci, ki delajo skozi celo agrarno leto ali pa gotov čas na zemlji lastnikov-delavcev.

Komunistična stranka mora pri strokovnih organizacij tega razreda

upoštevati razne pogoje različnih kategorij, sestaviti mora poseben program postopanja in po potrebi mora ustanoviti posebne organizacije, ki so pa združene v enotno, večjo krajevno organizacijo, ki prevzame vodstvo skupne borbe proti kmečki buržoaziji.

15. — Kategorija a) tvori skoro samo eno zmes z industrialnim proletariatom, ima z njim skupne komunistične končne smotre, skupne neposredne smotre po izboljšanju delovnih odnosov, skupne bojne metode in skupne organizacijske oblike. Proletarska revolucija jo osvobodí od kapitalističnega agrarnega suženjstva in jo spremeni v kategorijo delavcev proletarske države, ki bodo tvorili z industrialnimi delavci vladajoč razred in prevzamejo politično in ekonomično vodstvo države. Proletarska država uredi za te delavce takšne pogoje, kar se tiče dela, plače, socialne preskrbe in varstva, da bo njihov položaj boljši kakor položaj avtonomnega malega kmeta, ki bo vsled tega tem lažje pripravljeni preiti v omenjeno kategorijo. Vendar ta kategorija mora v prvi vrsti priiti v poštev pri razdelitvi razlaščene zemlje.

V sedanjem položaju se mora boj organizacij poljedelskih meznih delavcev, ki sledijo direktivam Kom. stranke, voditi za zvišanje mezd, za zmanjšanje delovnega časa, za splošno izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev, da prevzamejo potom obratnih svetov in potom resnične kontrole, v kolikor je možna v dobi kapitalizma po zavojevanju vladne oblasti konečno popolnoma v svoje roke podjetje samo. Glavno bojno orodje za te organizacije je stavka; te stavke kakor tudi vsako drugo agrarno agitacijo mora mestni proletariatsvedno v najizdatnejši meri, energično in bratsko podpirati. Ta program so dolžne one organizacije, ki sledijo komunistični taktiki, propagirati v Narodni zvezi zemljiških delavcev in ga morajo izvesti, kakor hitro zavzamejo vodstvo slične organizacije.

16. — Proletarska diktatura bo skušala v svrhu povečanja in izboljšanja agrarne produkcije preurediti v zvrno državna gospodarstva z najpopolnejšo tehniko tudi ona veleposetstva, ki se obdelujejo na primitivnem in nazadnjaški način in jim faktična enotna uprava ne daje večje produktivne moči. Ona uporabi torej vse možne načine prepričevanja in vsodbujevanja, da pregovori dosedanje mezdne delavce, ki so zaposleni na teh gospodarstvih, da sprejmejo njihovo preuredbo v državna agrarna gospodarstva, ali da se vsaj med seboj združijo za zadržno gospodarstvo.

V poslednjem slučaju bo podpirala proletarska vlada zadržno, produktivno organizacijo z vsemi možnimi sredstvi: s kapitali, z izboljšanim orodjem in stroji, s semeni, gnojem, z napravami za izboljšanje zemlje in cest, s specialnimi tehnikami itd. Če bi pa meznih delavci, kljub vsemu temu hoteli, da se gospodarstva (razun seveda onih, ki se obdelujejo z moderno tehniko) razdelijo, tedaj jih proletarska diktatura pač opomni, da si tem potom ogromna večina kmetov v resnici nikakor ne bolyša svojega položaja, se pa nikakor ne zoperstavi razdelitvi bodisi zemlje prejšnjega gospodarja, bodisi za to potrebnega orodja, živine, zalog, aktivnih kapitalov itd. Vendar v interesu produkcije si ohrani pravo do nadzorstva in do odločanja, na kak način naj se razdeljena zemlja obdeluje; po potrebi lahko tudi prekliče dodelitev zemlje onim, ki jo slabše obdelujejo, kakor je bila prej obdelovana. Od druge strani bo proletarska vlada dajala tudi onim kmetom, ki si izberejo individualno obdelovanje dodeljene zemlje, vsemočje ugodnosti, da povečajo njeno produktivnost.

V sedanjih dobi borbe za zavojevanje vladne oblasti se interesi kategorije b) bistveno skladajo z interesi prejšnje kategorije, vsled česar lahko tvorijo enotno organizacijo.

17. — Kategoriji c) se ne more obljubiti zemlje, kateri obdržijo dose-

danji lastniki-delavci. Bo pa v prvi vrsti deležna pri razdelitvi one zemlje, ki se jo odvzame gosposkim lastnikom; na ta način pride ona v pretežni večini, kar se tiče končnega programa, v položaj, ki ga ustvari proletarska diktatura za kategorijo b). Poleg tega se bo proletarska vlada na vse mogoče načine trudila, da se sklenejo svobodne pogodbe med temi proletarci in njihovimi delodajalci, po katerih se njihovo delo sprejme v delno udeležbo pri obdelovanju in pri dohodkih gospodarstva. Dandanes ne more biti boj te kategorije obrnjen proti neposrednim delodajalcem, ampak proti kapitalistični in agrarni buržoaziji, ki izkorišča te in one. Radi tega morebitni spor med malimi lastniki-delavci in njihovimi meznimi delavci se morejo rešiti potom mirnih pogajanj med dotičnimi organizacijami, s pomočjo posredovanja, in v slučaju nesporazumov potom obveznega razsodišča krajevne centralne organizacije. Ta se ima brigati tudi za to, da se vsako gibanje malih poljedelcev za izboljšanje kolonskih ali najemniških pogodb itd. završi vsopredno s priznanjem od strani kolonov, najemnikov itd. o njihovih prioblikih svojim meznim delavcem; in obratno, da se vsako sindikalno gibanje dopolni in združi z gibanjem malih poljedelcev za izboljšanje kolonskih in najemniških pogodb itd.

ORGANIZACIJA POLUPROLETARCEV.

18. — H te kategoriji spadajo oni kmetje, ki obdelujejo kosček zemlje v najemu ali v svoji lasti, koje pridelki pa ne zadostajo za uporabo lastne delovne moči in za zagotovitev njihovega obstoja, vsled česar so primorani dopolniti svoje dohodke z meznim delom.

19. — Razun izjemnih slučajev, ki jih presoja krajevna, centralna sindikalna organizacija, ni umestno, da osnujejo za to kategorijo posebne organizacije. Oni, ki spadajo sem, naj se upišejo v organizacijo meznih delavcev, ali v ono malih lastnikov, kakor prevladuje pač bolj ta ali oni tip interesov.

ORGANIZACIJA MALIH POLJEDELCEV.

20. — To kategorijo (malih kmetov) tvorijo oni kmetje, ki lahko živijo od pridelkov zemlje, ki jo sami obdelujejo s svojo družino, ne da bi bili prisiljeni dopolnjevati svoje dohodke z drugim meznim delom, in ne da bi tudi sami navadno rabili mezdno delo.

21. — Tem malim poljedelcem jamči proletarska diktatura mirno, svobodno posest zemlje, ki jo obdelujejo, zraven tega jim jamči za delež pri razdelitvi zaplenjenih veleposetev, v kolikor morejo sami s svojimi družinami obdelovati to dodatno zemljo. Poleg tega bodo imeli še druge važne ugodnosti, ki bi jih jim buržoazna vlada ne mogla nikoli dati; to je: v ekonomičnem oziru bi se odpravili sleherni dolgovi, odpravili bi se zemljiški davek, uporabljali bi brezplačno živ in mrtev inventar socializiranih veleposetev, imeli bi olajšave v finančnih zadevah, uporabljali bi javne naprave, posebno bi lahko uporabljali v širokem merilu električno moč; v političnem oziru bi prešla javna oblast na deželi od gospe in državnih oblastnikov na te podložnike, na maso kmetov organiziranih v kmečkih svetovih brez buržoazije; v upravi krajevnih zadev bi imeli ti svetovi resnično avtonomijo.

22. — Dokler traja buržoazna vlada se ločijo mali poljedelci v dve kategoriji z različnimi neposrednimi interesi: na eni strani so oni, ki so že lastniki zemlje, ki jo obdelujejo, na drugi strani so oni, ki jo imajo prosto v najemu, kot kolonijo ali v zakupu itd. Za te poslednje obstoja neposredni program v tem, da si izboljšajo sedanje kolonske pogodbe, znižajo najemnino in zakup itd. in v tem, da postopno znižajo oni del pridelkov, ki ga dajejo sedaj v denarju ali blagu gosposkemu lastniku, dokler ne od-

že porodile revolucionarno gibanje in to tudi takrat, ko so se izjalovili prvi revolucionarni poskusi in se je ustanovila le vlada socialnih demokratičnih strank.

V Nemčiji nam kažejo dogodki od meseca novembra 1918. l. do meseca januarja 1919. l. spartakistično strujo Liebknechta in Luxemburgove. Ta struja je ustanovila stranko na podlagi komunističnega programa, ki se bavi s svojim junaškim revolucionarnim delovanjem proti meščanski koaliciji, katero predstavlja vlada, ki ji načelujejo socialni demokrati in zločinski neodvisnjaki, to je oni socialisti, ki so izstopili iz stare stranke, da nasprotujejo vojni, a so ostali na čisto protirevolucionarnem polju, ki ga označuje malomeščansko stališče, zastopano po njihovem teoretičnem voditelju, exmarxistu Kautskiju.

Dogodki revolucije ne samo v Berlinu, marveč v vseh ostalih mestih Nemčije, kakor na Bavarskem, kjer je Kurt Eisner, prišast skrajne levice neodvisnjakov, skušal združiti komunistične sile z onimi socialnodemo-

kratične levice, kažejo ravnoiste značajne posebnosti.

Revolucija na Ogrskem se nam je pokazala začetkoma v samo nji lastni obliki: mirna odpoved meščanstva oblasti in prevzete oblasti strani le ene stranke, nastale iz fužije komunistov in socialnih demokratov. Toda poznejše nesrečni dogodki pokažejo, kako velik pogrešek so storili komunisti, ki so dopustili, da so delovali v revolucionarni vladi tudi socialni dem., pristajali kontrarevoluciji.

V dež. ah, kjer so bili socialni demokrati na vladi ali pa se nahajajo še sedaj na vladi in sodelujejo z meščanskimi stranami ali pa vladajo sami na podlagi „socialistične“ parlamentarne večine (za drugi slučaj nam ste nudili lep vzgled Ukrajina in Gruzija), nastopajo socialni demokrati kot zastopniki meščanskih interesov proti vsakršnemu revolucionarnemu poizkusu proletariata.

Ako bi se mogli na tem mestu poglobiti v razmerje med vspehi dovršenega komunističnega dela na gospodarstvem in političnem polju pro-

letarske diktature v Rusiji in onega, ki so ga pričele socialnodemokratične vlade, nam bi postalo zgodovinsko nasprotje med obema metodama vedno bolj jasno.

(Dajle vrh.)

Rusija je morala napenjati vse svoje neizmerne sile v svrhu lastne politične in vojaške obrambe proti vsem napadom nazadnjaškega kapitalističnega sveta. Rusijo napadajoče meščanske države so uživale vso politično in gospodarsko podporo meščanskih vlesil. Kljub temu je Rusija že premagala odločilne stopnje v zgradbi komunizma in rezultati delovanja sovjetske oblasti so naravnost veličastni za one sile, katere so se posvetile temu delu, in služijo kot najlepše potrdilo ekonomskega socialističnega nauka. Nasprotno se ni v onih državah, katerim načelujejo socialni demokrati, prav nič storilo, da se odpravijo gospodarske predpave kapitalizma v prid delavskemu razredu; niti onih tako slavljnih reform, katere so na socialnodemokratičnem programu in katere, kakor na primer socializacija proti odškod-

nini, bi ni nikakor spremenile bistva kapitalizma, pač pa bi ga izvekle iz sedanje krize, ni bilo dosedaj še izvedenih.

Toda bankrot metode ali pa bolje rečeno odkritje njegovega pravega značaja postane še bolj jasno, ko se pomisli, da je bilo tudi temeljno socialno demokratično načelo, iz respektu do demokratičnih oblik in politične svobode za vse razrede, zlagano in porušeno. Tudi v socialno demokratičnih državah vladata diktatura in teror; tudi v teh deželah se zatira vse pravice političnega gibanja onim strankam, ki nasprotujejo vladi.

Toda diktatura in teror, ki davita v Rusiji neprestano sovražnike proletariata, sta v socialno demokratičnih deželah naperjena proti komunistični stranki in braniteljem interesov in zahtev delavskih razredov.

Politična in socialna situacija v vseh deželah nam potrjuje, da sta po vojni le dve alternativni možnosti: ali diktatura kapitalizma ali pa diktatu-

ra proletariata; dokazuje nam tudi da vlada v vseh deželah takozvano socialistično in proletarsko gibanje, ki teoretično naglašja možnost posredovalne rešitve. Njegovo bistvo je to, da se pokaže, ko izbruhne odločilna borba med nasprotujočimi si razredi, kljub farizejskemu zavlačevanju v zgodovini kot voditelj kapitalističnih interesov, kot žandar poslednjih kapitalističnih diktatur.

To gibanje, ostanek iz starih strank II. internacionalne, se oblači večkrat, da izpolni poslanstvo, katero so ji določile višje sile, da deluje v vrstah proletariata in ga odvrne od vsake revolucionarne iniciative, v obleko levčarskih socialističnih strank, katere so izlezele izpod razvalin stare internacionalne, ki je izgubila vsako zaupanje mas. To gibanje zasleduje povsod staro ultraparlamentarno taktiko, podpiraMednarodno sindikalno zvezo v Amsterdamu, podružnico Zveze narodov, ki je internacionala kontrarevolucije.

Tej praksi se skuša v zadnjem času dodati formalni sprejem principov

Komunistične internacionalne in ruske revolucije. Socialni demokrati skušajo izbrabiti tudi kritiko o smernicah prve ali druge v svrhu najplitevših, a najpodlejših očitaj na škodo proletarske revolucionarne stvari.

V poslednjem času se je pojavila velika nevarnost za Komunistično internacionalo.

Številne levčarske socialnodemokratične stranke, ki so ohranile še vse svoje lastnosti, da se bratijo z meščanstvom in sabotirajo največji napor proletariata kakor najljetejši reakcionarji desničarskih socialno demokratičnih strank, so imele namen, da se z največjo zvijačo vrinejo v III. internacionalo, da ji oropajo pravi proletarski revolucionarni značaj in jo zadavijo.

Istočasno so vstopili mnogi elementi te vrste v III. internacionalo kot manjšine strank, izmed katerih je večina sprejela komunistični program, a ni izvedla izključitve socialnih demokratov.

(Dajle priložnič.)

pravi to popolnoma, to se pravi: dokler ne razlastijo dosedanjega lastnika. Prva kategorija, ki ima še sedaj zemljo v svobodni posesti, nima neposrednega interesa na omenjenih priložnostih; vendar tudi njeni člani imajo večkrat potrebo po povečanju dosedanjega posestva in vsled tega stremijo tudi oni po okupaciji gospodarske zemlje. Zraven tega imajo ti in oni skupne interese v obrambi proti izkoriščanju, ki je vodi kmečka in mestna buržoazija pod obliko državnih bremen, težkih posojil, monopolističnega podraževanja industrijskih produktov itd. Ker obstoji med temi dvema kategorijama taka skupnost neposrednih interesov, in ker tudi drugi njihovi interesi, čeravno različni, niso pa v protislovju, se lahko združijo obe v enotno organizacijo, ki bo sicer različna od one proletarcev in polproletarcev, bo pa vendar z njimi v celoti član ravno iste centralne krajevnne organizacije, ki bo tvorila podlago bodočega kmečkega sveta.

23. — Tipična oblika organizacije malih lastnikov-poljedelcev je produktivna zadruga, zadruga za izboljšanje zemlje, za nakup in uporabo strojev, gnoj, za prodajo pridelkov itd.

SREDNJI POSESTNIKI - POLJEDELCI

24. — To kategorijo tvorijo posestniki, ki obdelujejo zemljo z lastnim delom in delom svojih družin, poleg tega pa navadno uporabljajo dodatno mezdno delo. Ti srednji posestniki (srednji kmetje), ki so zainteresirani, da se ohrani možnost izkoriščanja kmečkih proletarcev in polproletarcev, ki spekulirajo s podražanjem poljskih pridelkov, ki se jim žuga odveti ono zemljo, ki presega njihovo osebno delovno moč, ti se ne dajo dejno pridobiti za proletarsko revolucijo. Vseled tega nima revolucionarno sindikalno gibanje nikake koristi, da bi se jih organiziralo: nasprotno, mora ovirati in pobijati njihove morebitne organizacije, in napram njim mora v popolnem obsegu braniti zaščevanje njihovih mezdnih delavcev in po zavojevanju vladne oblasti jih navadno izključiti iz kmečkih svetov.

Vendar ni povsem nemogoče zagotoviti si nevtralnost te kategorije, ali vsaj dela nje. Oni, ki spadajo sem, navadno niso kapitalisti in zato ne imajo interesa, da se ohrani kapitalističen režim kot tak; in nasprotno, kakor pri socializiranju veleindustrije, proletarska diktatura, kot predhodna jim pusti v posesti oni del zemlje, ki jo lahko sami osebno obdelajo in v gotovih slučajih še gotov del, ki presega to možnost, če zahteva to interes produkcije, ali če se svobodno pogodi s svojimi mezdnimi delavci, n. pr. na podlagi spremembe mezdne v gotov delež na pridelkih. Po drugi strani da proletarska vlada srednjim posestnikom iste ugodnosti kakor malim: odpravi zemljiški davek, privatne dolgovne, rente, hipoteke, dedne davke itd., to bo v splošnem politika proletarske vlade, ki bo stremela za tem, da po posebno podpirala agrarno produkcijo in pomagala poljedelcem pri uvedbi plodonošnejših metod obdelovanja zemlje itd. Radi tega je možna in tudi potrebna politika kompromisov in soglasja med kmečkimi revolucionarnimi organizacijami in temi srednjimi lastniki-kmeti.

GOSPOSKA POSEST.

25. — Onim zemljiškim posestnikom, ki ne delajo drugega, kakor da si prisvajajo del produktov zemlje,

ki jo obdelujejo koloni, najemniki, zakupniki itd. nima proletarska diktatura kaj ponujati. Gospoda, ki nikakor ne obdeluje zemlje osebno in vendar dobiva iz nje parasitsko rento; ravno tako kapitalistični spekulanti, ki jemljejo v najem razsežna zemljišča, da jih oddajajo potem v podnajem kmetom, ti bodo brez drugega razlašeni in sicer popolnoma in brez vsakršne odškodnine. Če so osebno udeleženi pri obdelovanju zemlje, se jim prepusti samo oni del zemlje, ki jo lahko obdelujejo z lastnim delom in delom svojih družin s pridržkom, da se jih pri prvem poskusu odpora in upora popolnoma razlasti.

Radi tega bo ta razred na deželi najrsditejši nasprotnik kom. stranke in proti uvedbi proletarske diktature. Proti njemu bo v prvi vrsti naperjen boj kmečkih revolucionarnih organizacij, ki si morajo postaviti, kot prvi splošni in skupni smoter boja: razorožiti gospodo in njene vohune (kamoriste, priganjake, fašiste, bele gvarde vseh vrst) in zajamčiti si to z lastno oborožitvijo.

AGRARNA SEKCIJA KOMUNISTIČNE STRANKE.

26. — Da se poskrbi za propagando, agitacijo in organizacijo med kmečkimi masami kakor tudi za ustanovitve, za zvezo in delovanje komunističnih skupin v obstoječih krajevnih in centralnih organizacijah kmečkih delavcev sklene kongres: ustanoviti pri izvrševalnem odboru stranke agrarno sekcijo, sestojajo iz enega ali več članov izvrševalnega odbora in drugih tovarišev, ki jih izbere izvrš. odbor med onimi, ki so najbolj kompetentni v agrarnem vprašanju in v zadevah organizacije.

27. — Delo agrarne sekcije se bo vršilo v stalni zvezi in s sodelovanjem sindikalnega odbora kom. stranke.

28. — Agrarna sekcija je samo izvršilni organ, ki bo izpolnjeval praktično in po krajih politične in organizacijske direktive izvrš. odbora stranke na podlagi nacionalnih in internacionalnih sklepov. Lahko se jo ustanovi tudi v kraju, kjer ni izvrš. odbora, predvsem v južni Italiji.

29. — Ona bo skrbela pred vsem za to:

a) da se organizira, združi in disciplinira agitacijsko in propagandno delo med kmeti potom propagandistov, potom širjenja brošur in časopisov. (Misli ustanoviti dve lista delavca in polmesničnik, enega za agrarni proletarijat, drugega za male poljedelce.)

b) bo vodila in družila delo kom. skupin v že obstoječih kmečkih organizacijah s posebno pažnjo, da zavaruje te organizacije.

c) bo ustanavljala nove organizacije, ki se morajo sistematično priključiti obstoječim razrednim organizacijam (zveze zemljiških delavcev, zveze zadrug, čeravno jih vodijo še sedaj reformistični kontrarevolucionarni elementi in to vsled tega da, se prepreči razkol med kmečkimi, delavskimi razredom in se poveča v sedanjih organizacijah vpliv revolucionarnih elementov in stem tudi pospeši zavojevanje oblasti.

d) bo vzdrževala krajevno in nacionalno vez med organizacijami, ki sledijo taktiki kom. stranke.

e) bo dajala v sporazumu z izvrš. odborom stranke, navodila za borbo krajevnega in deželnega značaja in eventualni tudi za borbo, ki objame kmečko-delavske mase cele države.

GIOVANNI SANNA

ANTONIO GRAZIADEI

VIŠJE!

Moj članek »Učiteljski list« je užalil na desno in levo. Da vidijo razlašeni J. R. v njem samo politično strast, je čisto naravno, ker nikdo ne more videti preko svojega obzora in soditi o kulturnih virih, ki jih ne nosi v svojem lastnem srcu in tem seveda nočem odgovarjati. Toda prijatelji na levi pa bi me ne smeli napadati razumeti. Kar sem jim želel jaz zaključiti v zgoraj citiranem članku, je bilo brez zlobnega namena, prost vsiljke: višje!

Poleg tega pa oni članek ni bil napisan samo vam, ampak — in to v prvi vrsti — tudi proletariatu. Kakor učimo delavca in kmeta, kako mora gledati s svojega stališča na banko, trust, buržoazno vojsko, parlament, sodnijo, policijo itd., tako mu moramo povedati tudi, kako mora gledati na današnjo buržoazno šolo, ki je ravno tako instrument buržoazne oblasti, kakor zgorajnavedene ustanove. Šola pa (tvorijo tudi učitelji, »Učiteljski list« in »Novi Rod«) in torej ne moremo molče mimo njih. Piše svoj članek si gotovo nisem mislil, da bom pokazal delavcu in kmetu vse zlo, ki izvira zanj iz današnje šole, niti da bom pridobil vse učitelje za vzore delovne šole. Holer sem napraviti prvi korak na tem polju, ker res ni potreba, da pride k nam, ki živimo v osrčju svetovne civilizacije, vsaka napredna ideja še le dvajset do trideset let kasneje.

Naši politični somišljeniki med učitelstvom bodo stvari dosti boljše služili, ako pričnejo svoje misli resno diskutirati, kakor pa če se postavljajo na neko a priori grajačo in odklanjajoče stališče. Vsi smo ljudje in zmolvili, toda granje in odklanjanje še dolgo nista dokaz, da sem jaz na napačni poti.

Ce mi n. pr. urednik »Učiteljskega lista« sporoča po svoji »Listnici«, da je »Učiteljski list« vendarle tudi idejno ves drugi kot je bil — potem moram ta »ves« spremeniti v »deloma«, da ne bova preteravala. Toda jaz nisem samo zahteval v svojem članku, da mora postati »ves drugi«, nego sem mu dal specialno kulturno misijo, t. j. on bi moral, po mojem, postati glasnik enotne delovne šole, tega največjega sodobnega načrta kulturnega vzora! Tu bo začetek nove šole, ki bo v nove ere za u-

čitelstvo in naravno torej, da se učitelstvo tu ne sme omejit na razmišljanje teh pedagoških problemov na svojo kasto, ampak da jih mora raznostrajivati in onih slojih naroda, katerim lahko postane ta tip šole vzor. To pa gotovo ne more biti naša buržoazija, ampak samo naša delavska in kmečka družina in naša proletarska deca. Eden najglavnejših postulatov te šole pa je, da se mora učitelj v svojem delu najstaneje zlititi z dečo in družino, ker samo tako mora roditi njegovo delo sadove, ki si jih zamišlja enotna delovna šola.

O teh problemih pa še nič ne vemo v »Učiteljskem listu« niti v »Novem Rodu«. In kolikor bi bil prvi tudi idejno drugi kot je bil, ne moremo reči, da bi bil v tem pogledu vsaj tako daleč, kakor je ostalo nestrokovno meščansko časopisje.

Ta potreba me je vodila tudi do tega, da sem prevzel v »Komunistični koledar« dva članka o vprašanju enotne delovne šole.

Propaganda enotne delovne šole in diskreditiranje buržoazne razredne šole in vsega, kar je z njo v zvezi, je nujna potreba našega kulturnega in političnega stremeljenja in to bi moralo biti v prvi vrsti delo naše mlajše učiteljske generacije. Mi moramo tudi to izklopiti, oziroma odkriti in poglobiti prepadi, ki nas loči od kapitalistične gospode in njenih lakajev. In propaganda za enotno delovno šolo je eno najuspešnejših sredstev za poostreitev nasprotstev in diferenciacije interesov v polproletarski masi.

Višje, torej!

Gustinčič.

KOMUNISTIČNI KOLEDAR za 1. 1922 je v razprodaji pri vseh kom. sekcijah in LO na deželi, ter stane Lir 5.50. V Trstu je na prodaj v trgovini J. Štoka, knjižarni Trani ulica Cavana, v inzeratnem oddelku »Lavoratore« ulica Maiolica 12 in ob večerih v Delavski zbornici po Lir 5. Razlika cene je radi poštnih stroškov. — Vsi, ki so dobili koledar v razprodajo ali za naročnike po blokhi so dolžni vrniti matico 50 stot. za vsak koledar, kar je tudi v pobornih označen.

Kdor želi imeti koledar v razprodajo, naj se obrne na vodstveni urad ulica Gatter 36. III.

Odmeki naukov Marxa in Kristusa

Vera in sodobni komunizem

V članku »Odmeki naukov Marxa in Kristusa« v 115. šte. »Dela« se izraža Albin Spacapan dovolj odkrito za komunizem a zahaja obenem v precejšnje nečisto; to pa vsled tega, ker gre na vero in komunizem s preozkega obzora. Ni nam niti treba presojati vere s komunističnega stališča, a pridemo vendar do drugih zaključkov o njej, nego prihaja Spacapan. Zgodovina verstva in sodobna versta nam podajajo dovolj tvarine, da smo upravičeni zreti na vero kot na človeško umstveno tvorbo, ki je podvržena — kakor vse drugo v prirodi — večnim izpremembam; pa vzemimo kakršnosobno vero.

Stari Grki so imeli na Olimpu cel vrsto bogov; ljudstvo jim je zidalo templje, jim darovalo, neverneže so zapadali strogim kaznim. Sokrat je bil celo obdolžen, da ne priznava bogov in pohujšuje mladino in zato je bil v ječi zastrupljen. Resnično se bliža on v svojih naukih zelo monoteizmu (vera v enega Boga).

Dr. Tuma je nekoč dobro očrtal razvoj verskega problema v našem svetu. V prvi dobi je bog zahteval človeških žrtv: Abraham mu je hotel darovati izaka. Mojez ne pozna več človeške daritve; on zapoveduje zidati bogu temple in sprejema od boga socialne zakone. Kristus nas uči služiti bogu z ljubeznijo do bližnjega. Mohamed nam komaj zakriva svoje navadno človeško obličje.

Ce gledamo na vernike vseh dob in verstev, najdemo povsod iste principe: namreč, da je edino njihova vera prava, da je božjega izvora, da je njihov bog edino pravičen in zveličaven; vse drugo je nevera ali kriva vera. Tudi naučimo pri vseh istojstrast za zaščito svoje vere. Priprsti Tatar je celo dosti bolj upornozaveročan, kakor pa kristjan.

Iz tega lahko sklepamo, da so ali vse vere prave ali pa nobena prava. Mi pa mislimo, da je oboje prav; kajti nam je vera le plod človeškega umstvenega dejstva, ki se je v različnih dobih in v različnih krajih različno razvijalo, a nosi vendar skupen odznak človeškega bistva. Kjer so se pa verstva stikala so prihajala bistveno več ali manj ena v drugo, če tudi so ohranjala svoje zunanje oblike. To je občečloveško — ne katoliško, budistično itd. — prepričanje o verstvu.

Sedaj preidemo na komunistično stališče. Popolnoma zgrešena je Spacapanova — in ne samo njegova — zavest: »da je današnji razpad vere in morale plod današnjega kapitalističnega sistema«. Vera in morala (in še druge stvari) so razpadle ob vsakem socialnem pomolu in preobratu v zgodovini.

Ko je razpadal staroveški suženjski sistem, je Kristus bilzlarjeval in velike duhovne in bogatne; pri pojde kamela skoz živanko uho, nego... in branil cestinarje. Ko se je bil razkrajati srednjeveški feudalni sistem je Luter martin šibal duhovščino in oderuhe in branil »arme leut«. Dobro je ko vidi Spacapan, da tudi sedaj, ko razpada kapitalizem, razpada vera in morala — a vstaja proletarijat. On si tega ne ve pojasniti; to pojasnilo pa najde ravno v komunizmu.

Marx kot komunist ni nikdar rekel: »Vera je vsakogar privatna stvar«. V Komunističnem manifestu in Kapitalu dovolj jasno pravi, da so vse naše idejne tvorbe — tudi versko čustvovanje — le odvisni družinskih, gospodarskih odnosov. V vsakršni dobi so vedno vladale ideje gospodujočega razreda. Če se nam zdi, da je »verstvo, morala, filozofija, politika, pravo preživelo (razne socialne) preobrate; če se nam zdi »da imamo večne resnice, kot je svoboda, pravica itd., ki so skupni vsaki socialni obliki«, je to le vsled tega, ker je »izkoriščanje enega dela drugega potom drugega dela skupen pojav vseh prejšnjih vekov. Ni čuda torej, da se socialna zavest vsakega veka, kljub vsem razlikam in raznovrstnostim, vendarle suče okoli gotovih skupnih oblik, oblik zavesti, ki izginjejo šele tedaj, ko izine popolnoma razredni antagonizem«. V Kapitalu pravi: »Nasloph verski odvisit (refleks) ne zgine prej, dokler ne ustvari pojoji dela in praktičnega življenja človeku jasnih razumnih odnosov do svojih

Izbori u Istri

MATULJE.

Dočekali smo i konac izbora. Sve se izvršilo onako, kako smo već i pre pred-ravnali: dobili su većinu domaći nacionalisti uz manju talijanskih nacionalista (bloko agrario istriano). Naši su glasovi (po tudjoj volji) stajali uz talijanski manjnu, premda se Talijani nadali izneti većinu »hokuspokus« — načinom, da ih nije iznenadila podopćina Klana sa većinom jugoslavensko-nacionalističkih glasova. Začudili se ljudi, od kud u žare dodjose tolike glasovnice liste »Blocca«, kada u celoj općini nema ni dvadeset Talijana a nekmo nekoliko stotina i kad je za našu listu bilo mnogo više glasova negoli su kod skrutinija obnašali. (Da je bilo više glasova za našu listu skupili smo tačne podatke).

Mnogi se čude tome, a opet nije teško o ovome do uzroka doći: kod izbora se pre svega nisu pustili u komisiju naši drugovi, da kontroliraju tok izbora, nego ih se vanka bacilo silom bajuneta. Još li tomu nije se ni u jednoj frakciji skrutinij obavio odmah nakon izbora nego tekar drugoga dana izjutra. Kroz noć se čuvanje žara prepustilo samo strazi karabinjerskoj, ali noć je... tamna. Idućeg su dana u izbornoj frakciji Miholić opazila dva druga, da je pečat na žari u drukčiću položaju a drugačija i dužina klopaca, koje su oni bili minulog dana tačno izmerili. Ovo je dovoljno.

Drug druk pak frakciji Jušići hteo je drug jedan, da sa stražom čuva noć žaru. Do ponoći ga pustili, a u ponoći go bacili iz prostorija i odvukli u zatvor. Sada je mofao »duh sveti« da udje u žaru pa da je opledi glasovnicama »del blocca agrario istriano« u čiji su listi bila imena bivšeg općinskog komesara Maria Perna-e, šefa mjesne pošte, neko-

soljudi in do prirode. Socialno življenje, ki mu je podlaga materialna produkcija in iz nje izhajajoči odnosi, zgubi svoji mistični pajčolan, ki mu zakriva pravo obliko, šele tedaj, ko se ono (socialno življenje) pojavi kot delo svobodno združenih ljudi, ki se zavedajo in razumevajo svoj lasten socialen položaj. Ti citati dovolj jasno kažejo, da je Marxu vera vse kaj drugega, kakor pa privatna stvar.

»Vera je privatna stvar«, to načelo je spravil v socialistično propagando kak agitator iz zadrege, sicer pa je, kakor bomo videli, precej na mestu.

Bolj ko stopamo v zgodovini nazaj, vidimo, da so bila socialno gospodarska gibanja tembolj zavita v verske ideologije. To pa radi tega, ker je bila po eni strani priroda bolj svojevoljna, po drugi strani je bil človek šibkejši in si ni znal pravi tolmačiti svojih odnosov med seboj in do prirode. Zato pa je iskal moči izven sebe in izven prirode. A kljub temu lahko konstatiramo, da so verski reprezentanti vladajočega razreda zrlji z gnusom in gotovo na nov socialen pokret in so njegove očite zastopnike označevali za brez-verte punjarje, pohujšiljce. Kristusu so rekli: Kaj to je sin božji, ki se brati s cestinarji in be-raci?

Martin Luter, ki nastopa ob porodu sodobne buržoazije, ne zastopa kaj važnega socialnega pokreta. Njegovo delovanje skoro ni drugega kot nekaj kulturni boj obrtniških slojev proti feudalni cerkvi — vendar moramo priznati, da je njegov nauk okrepil prve klice socialnega kmečkega gibanja proti feudalnemu (grovskemu) gospodarskemu sistemu. In kaj so bili protestanti v obeh feudalnih duhovščini, to izve vsak ce prelistajo zgodovino 16. in 17. veka. Kmečko gibanje 16. in 17. veka pa že nosi dosti izrazito čisto gospodarski (materialni) značaj. Nevemo, kako se je mala duhovščina vedla napram njemu, gotovi pa smo, da je visoki klerus zrlj vanj, kot na upor proti bogu. Kajti kmetje so vsle kесе in sekire in šli nad grajščake, a grajski duhovni so učili: ne ubivaj!

Komunistično proletarsko gibanje se pa razvija pred našimi očmi. Zgubilo je sleherno versko taničo, nasprotno povdarja, da je kruh izvor materialnega in duhovnega življenja. Bori se z vso silovitostjo proti izkoriščanju človeka po človeku, proti razmerju gospodarja in hlapca, kakor ga slišimo tolilokrat iz evangelija. To razmerje pa je proletariatu tako brezversko, nemoralno, neetično, nepolitično, nepravilno, da zre edino skozi prizmo razrednega boja na vero, morale, etiko, politiko, pravico, svobodo. In nikoli v zgodovini niso razredi v boju drugače postopali; razrednim interesom so vedno podrejali vse druge stopenjstinalosti. Iz svetovne vojne imamo očiten dokaz. Ni proletarca, ki bi ne vedel, da je bila to kapitalistično-imperialistična vojna. In kaj so delali naši politiki, moralisti, etiki itd., granate, bejone, udusiljke pline... in učeca cerkve? Komunistično proletarsko gibanje se pa razvija pred našimi očmi. Zgubilo je sleherno versko taničo, nasprotno povdarja, da je kruh izvor materialnega in duhovnega življenja. Bori se z vso silovitostjo proti izkoriščanju človeka po človeku, proti razmerju gospodarja in hlapca, kakor ga slišimo tolilokrat iz evangelija. To razmerje pa je proletariatu tako brezversko, nemoralno, neetično, nepolitično, nepravilno, da zre edino skozi prizmo razrednega boja na vero, morale, etiko, politiko, pravico, svobodo. In nikoli v zgodovini niso razredi v boju drugače postopali; razrednim interesom so vedno podrejali vse druge stopenjstinalosti. Iz svetovne vojne imamo očiten dokaz. Ni proletarca, ki bi ne vedel, da je bila to kapitalistično-imperialistična vojna. In kaj so delali naši politiki, moralisti, etiki itd., granate, bejone, udusiljke pline... in učeca cerkve?

In na kateri strani je v proletarskem boju učeca cerkev? Na strani proletariata ne! tam so brezverci, uporneži, bogotajci, materialisti, ona je z vernim ljudstvom. Vendar proletarijat ne more staviti v ospredje »kulturnega boja«, njegov boj je razreden boj, a se ne more in ne sme odpravljati tudi kulturnemu boju, kjer in v kolikor mu ta-le zaustavlja pot na njegovem pohodu.

Ampak to je tragično dejstvo vseh socialnih gibanj. V pojavi novih, začetkom morda okernih, gospodarskih, moralnih, etičnih, pravnih itd. odnosov, so videli steri gospodari, stari moralisti, pravnik, vedno propad gospodarstva, propad vere, propad prava itd.; ko se je v naši dobi borila secesija za svoje priznanje, so jo označevali stari umetniki za razpad umetnosti. Mi se temu ne bomo čudili, če pomislimo, da obratno je smatral tak vелеm, kot je bil Aristoteles, suženstvo za moralno, etično in pravno utemeljeno, da se je evropska buržoazija ponašala kot kulturnosec v drugih delih sveta, ko je prodajala tam zamorce kot sužnje.

Revolucionarni proletarijat se tega zaveda ter pravi vsem pravornikom in moralistom z Dantiejem: guarda e passa!

jih trgovčica L... pristilno upisanih seljaka. I u drugim se frakcijama dogodilo takovih čudes.

Takovo smo se prevari morali i nadati, jer, kako bismo ni mogli očekivati, da nas buržoazija pusti u općine?

Ona je morala bilo kakovim načinom pre ili kasnije da nas makne. Za to je uporabila sve svoje plaćenike i svu lukavost svoju, a to i može, kad ima sve u svojim rukama.

Izbori u našoj općini i druge pokazali su ljudima i onima, koji dosad bili zatvoreni očiju, kakova je gospodarska ravnopravnost i sloboda izbora. Svako se je uverilo, kako se siromah radnik i seljak ne može nadati ničemu, dok vala u rukama drže gospoda, dok su ovi gospodari svega onoga što je ljudima potrebno za svađanji život. Ovi su izbori bili najbolja agitacija za ideje komunizma. Mnogi su uvideli, kako nema drugoga izlaza iz te bede, negoli u srušenju uređaja privatne svojine, pa kako se valja da pripravljamo na odlučni čas protesta, koji bukti u krvi svih nas patnika, da otmemo vlast buržoaziji a stvorimo nove oblike vladavine... sovjetje, jer se uverismo, da se ni općina ni parlamentom ne dolazi do oslobođenja. Ovo će biti najveći protest na sve ove prevare i tiranije... a njegov se čas bliži!

Komunistička sekcija

IZ VEPRINISTINE.

O broju 2. »Puckog prijatelja« od 10. I. o. g. izašao je članak pod naslovom »Iz Veprinstine«. U početku toga članka opozoruje dopisnik urednika e ne bi misleo da su oni zaspali (oni naši vredni rodoljublji valjda). Uverava dalje urednik i svet, kako oni budu pase, što se ako njih dočeka, to bude... rodna svest nikad tako velika bila kao

sada. »Pritisnuto jače, sve to više skate« grmi junak. A šta misli, usodio bih se pitati, cenjeni dopisnik, njemu le na dan izbora fašisti pritisli dosta jako, ali kako videsmo skakalo nije ništa, ama baš ništa. Oba se dalje junak na sve »što opaža oko sebe« a nada se nekim »boljim vremenima«, koje kani možda na ovakim dopisima narodu izvoštiti.

Predjimo preko nekoliko stavaka toga dopisa, koji se nas ne tiču, pak pogledajmo što to niže bljuva taj delija. Priča čovek, kako je »straordinario« odpušio sve općinske činovnike osem jednog šumskog čuvara Jožinu Cimbića, kako im se svima žudnovato činilo, što drže tog čoveka u službi, koji da se svima pričinjao Hrvatom i kako se pazi na njega doskora uverše, da puše u njihov (italijanski) rog. Goropadan je to čovek, veli, a imao je služiti onima na općini, da ostanu na krmilu. Pripoveda dalje o obdržanim izborničkim sastancima. Gorespomenuti lugar, laže »skriba«, predlagao je komunističke kandidate, a to nije moguće, jer u samome Veprincu nema još komunističke sekcije, a da simpatizanta ima, razumljivo je, jer i tamo ljude pritište beda, koja je svakim danom još i veća. Predlagani su bili ljudi iz puka, što je i pravo: valjda će uvek bolje biti narod zastupati ljudima iz svoje sredine, ljudi-ma koji znadu njegove žuljeve i potrebe, negoli raznim »plemenitima«. Što su ljudi predlagani od Cimbića izgubili, kako kaže veprinački moralista, veru, boga i domovinu to ne menja na stvari ništa, jer svega toga nemate ni vi gospodo narodnjaci nego na jeziku, a i našim općinarima toga ne treba, a onima pako to samo na čast služi, što se otrešete tih gluposti.

»Otkuda najednom komunistička stranka?« snebiva se veprinački žurnalista kao da je s meseca pao na beli svet. Čudi se čovo i snebiva, a baš njihova »pazinska škavacera« ne izdaje ni jednog ada ne drekne na nas kao kluja; ta već smo samo po njoj postali nemani.

Niko se nije usudio prigovarati goropadnom lugaru, bojeći se da ne dodje do tučnjave, veli dopisnik. Naprotiv stvar stoji sasvim obratno: niko se ne boji tog čoveka a svako ga poštuje, samo vi ne, jer znate, da vam je vreden pokazati zube, a to vama ne prija; hoće vam se vernih ovčica, koje se dadu za nos vući. Hoće vam se onih, koje vi svesnima nazivate, jer se u vašoj prisutnosti ne usudjuju prigovoriti vama »gospodo«.

»Mi smo stvorili taj zaključak, mi smo odlučili ovo, mi ono itd.« brblje dopisnik. Tko ste ti »vi«, pitamo mi vas, koji odlučujete ovo in ono u ime svih općinara? Tko ste ti »vi«, što se sastaje po desetak vas tajno kao tatovi pa nešto odlučujete u ime puka, (kako ste to činili po čitavoj Liburniji!) a onda gmitate svetu o nekim izborničkim sastancima i o nekim zaključcima naroda? Drugi dan, laže dalje čova, doznali smo iz »pouzdana izvora«, da nas kome komunisti zajedno sa Talijanima izgrabi kod izbora. Ovo je debela laž, jer u Veprinačkoj općini nismo imali na kane da stupima u izbore. Ili mislite gospodo, da mi sklapamo kompromise s kojeakvom lagrom, kao što ste sklopili vi u toliko općina Istre i Gorisčke?

»Hteli nas izgrabi« skuli člankar, valjda košto čete vi nas (ali se varate!) u Matuljskoj općini složivši se bracki sa krstičevima i fašistima: dostojni ste jedni drugima! Našemu je junacini svaka druga reč u članku poštenje, a mi ćemo ga, njega koji voli poslovice, setiti jedne narodne, koja veli: »Ko se najviše pozivlje na poštenje, onaj ga stalno nema«.

Najsmješniji je pak apel, koji svršava veprinački dopisnik, gde poziva ljude, da se otrešu komunista, pa da izaberu »poštene i vredne ljude«, te zajedno s njima »pešekanima« putem izbora dodju do oslobođenja jedne more, da im druga, domaća, na prvi zasjede. No uzalud vam gospodo već ovi zvuci apeli, jer je već mnogo seljak i radnik u ovoj općini uvedeo odkud mu sve nevolje što ga tište, a naša će biti briga da i ostali progledaju.

VOLOSKO.OPATIJA.

Drugovi komunisti tramvajske organizacije u Volosko-Opatiju traže od dopisnika članka pod naslovom »Denunciatori na delu« u 114. broju »Dela« da im osobno javi imena članova organizacije, kojih se ovaj članak tiče.

POVERJENIKI SOCIALNE MATICE

iz: Sv. Križa, Šaleza, Vižovlje, Šempolaja in Dekanov se naprošajo, da dvignejo koledarje pri tajništvu Ljudskega Odra v Trstu, da se tako prihranijo stroške za pošiljatev po pošti. Dvignejo jih lahko tudi druge osebe z njihovimi pooblastili.

Vsi kom. poverjeniki Goriskega okraja in onim, ki želijo imeti Komunistični koledar zase ali v razprodajo naznanjamo, da je naš glavni poverjenik za goraj imenovan okraj Fran Kosič, tajnik Zveze stavnih delavcev v Gorici Via Municipio št. 4, I. nadstr. Delavska zbornica. Na njega se je obračati za vsa naročila koledarjev v razprodajo, kakor tudi za dviganje že naročenih koledarjev potom blokovi pri poverjenikih za Goriski okraj.

Vsi oni ki prejmejo koledarje po pošti morajo poslati Matici od vsakega koledarja 50 stotink, ker stane ravno toliko poštnina za vsak koledar poslan po pošti.

IZJAVA.

Obešedeni smo, da je pred tedni neka oseba z anonimnim pismom sporočila kr. karabinjerski postaji v Sezani, da poučujeta učitelja Pahor J. in Kocjan Iv. v našem društvu Italijanom sovražne pesmi. Izjavljamo, da je za društveno delovanje odgovoren pred oblastjo le društveni odbor, ki sprejema polno odgovornost za vse dosedaj naučene pesmi. Resnica je namreč, da v vzetih pesmih ni niti sledu o kakem nacionalnem sovraštvu. Kdor pošilja kr. orožnikom lažnjive anonimne ovadbe o poštenih ljudeh očitno iz maščevalnosti, je podla duša, vredna zaničevanja vse javnosti.

Za odbor pisma in br. društva »Polnca žar«.

Franc Pirjavec, t. č. predsednik.

Deželni kongres

Izvrševalni odbor Komunistične zveze Julijske Benečije sklicuje za nedeljo 5. februarja 1922

DEŽELNI KONGRES

na katerem se bo